

Die HERE openbaar sy genade aan 'n Fariseër

Die Kerk in die spieël van Jona

Dr AH Bogaards

2017

Preek 4

Lees: Jona 1:11-16, Psalm 32

Teks: Jona1:11-16 (Reeks Jona nr. 4)

Datum: 7 Mei 2017

Psalms: 122:1,2; 38:1,2,3,4; 25:1; 103:1,2; 103:9,10,11

1.Inleiding

Luther het eenmaal gesê: "God se natuur is dat Hy uit niks iets maak; daarom, wie nog nie *niks* is nie, uit hom kan God ook niks maak nie."

Eers moet Jona en die kerk wat hy verteenwoordig heeltemal niks word. Dit wil sê: Eers moet alle hoogmoed, elke besef as sou hy iets by God verdien, by hom afgebreek word. Eers dan sal hy niks wees nie, as hy besef dat hy geheel en al net van God se genade afhanklik is. Eers dan kan God van hom 'n nuttige en bruikbare dienskneg maak. Daarom is die Here hier besig om hom en ons almal stap vir stap tot daardie besef te bring.

Ons moet leë kruike word. Solank die kruik nog vol is van ons werke, is daar geen plek vir God se werk in Christus.

God moet ons hande heeltemal leegmaak, so alleen kan dit gevul word met God se beloftes in Christus.

Daarmee is die HERE in Jona besig.

1. Die HERE bring die kerk tot skuldbelydenis en erkening dat ook die kerk die dood verdien
2. Jona gee die rede vir sy doodsvonnis
3. Die HERE laat die sonde van sy kerk nie ongestraf nie

2.1 Die *HERE* bring die kerk tot skuldbelydenis en erkening van doemwaardigheid

Deur die lot het **die HERE Self** Jona as die skuldige aangewys. Ons moet dit skerp raaksien. **Nooit** kom enige mens uit sy eie daartoe nie.

Intussen het die noodtoestand vererger: *Die see het ... al hoe onstuimiger geword* (v. 11b). **Gód** laat dit erger word. Dit is *sý* hand. Daarom vra die matrose Jona in hulle doodsangs: *Wat moet ons met jou maak dat die see weer rondom ons kan kalm word?* (v. 11a). Hierdie heidene beseft: Iets moet gedoen word; hierdie man het 'n groot sonde begaan en op sonde moet straf volg. Die toorn van die Godheid teen wie hy hom verset het, moet gestil word.

Al was hulle maar net heidene, hulle redenasie, dat die sonde nie ongestraf kan bly nie, is heeltemal Bybels (HK v/a 10).

Wat moet ons met jou maak? Dit is tog vreemd dat hulle Jona die vraag vra. Dit is immers nie die gewoonte dat 'n regter aan 'n misdadiger vra watter straf hy hom moet oplê nie. **Agter die vraag lê daar twee belangrike feite, lesse opgesluit.**

1. In die *eerste* plek is daar 'n diepe ontsag by die **heidene** vir die God van Jona. Hulle het goed verstaan: Hulle moet baie versigtig moet wees met hierdie God. As jy iets verkeerd gedoen het, laat God dit nie maar net daar nie. Daarvan getuig die vreeslike storm. Daarom is hulle ook bang hulle doen iets wat sy God aanstoot gee. Jona is immers Sy kneg en sê nou hulle doen iets met hom waarvan sy God nie hou nie? Boonop voel hulle dat Jona, as sy dienskneg, die heel beste sal weet wat sy God verlang.

By die heidene is daar dus 'n groter eerbied vir God as by Jona. Hulle is bang om teen God se wil in te gaan; dit was Jona nie. Hy het immers die wil van die *HERE* versaaak. **Nogeens staan die kerk beskaam!**

2. In die *tweede* plek moet ons **God se hand agter die vraag** sien. Hy is hier aan die werk met sy kneg. Hy wil Jona bring tot skuldbelydenis en tot erkenning dat nie alleen Ninevé nie, maar ook die kerk niks anders as die doodvonnis verdien nie. Die HERE open, breek dus met die vraag Jona se lippe oop in skuldbelydenis: Die storm is . . . *om my ontwil*. En die HERE bring hom tot die erkenning dat óók die kerk die dood skuldig is: *Vat my en gooi my in die see ...* (v. 12a). Treetjie vir treetjie bring God die kerk tot die erkenning: Ook hulle het God se **genade en barmhartigheid nodig** het.

2.2 Jona gee die rede vir sy doodsvonnis

In v.12b noem hy die rede vir sy doodsvonnis: "*Want* ek weet dit is *oor my* dat hierdie groot storm rondom julle woed." Dit is **my** skuld.

Dit is seker die moeilikste woord wat 'n mens ooit kan uitspreek: **Ék, ék** het gesondig. Dit is baie makliker om te sê: hy of sy het gesondig. Huigelagtig maak ons dan asof ons dit vreeslik vind dat iemand so iets kon doen. Intussen is dit vir ons heerlijk dat ons so 'n interessante onderwerp vir ons bespreking gevind het. Ons geniet dit mos om oor 'n ander se sondes te skinder. Ons verlustig ons daarin om 'n ander se foute in die donkerste kleure te skilder.

Intussen is ons blind vir ons eie sondes. Of op die heel beste is ons kleurblind daarvoor, want ons sien dit nooit so donker soos die sondes van ons naaste nie.

Alleen deur die genade van die HERE kom ons so ver om saam met Paulus te erken: ek is die grootste sondaar (I Tm 1:15).

Dit is vir ons as mens so bitter moeilik – **nee, onmoontlik!** - om eerlik ons skuld **voor God** te bely. Ons het altyd een of ander verskoning byderhand: dit was as gevolg van. my verkeerde vriende of my ongelukkige omstandighede of die slegte opvoeding van my ouers. Die mens is meester in die kuns van selfverontskuldiging.

Dit kos stryd om tot egte skuldbelydenis voor God te kom. Hoe lank het dit Dawid nie geneem nie en wat 'n worsteling het hy nie gehad nie voordat hy in Psalm 51 bely het: *Teen u alleen het ek gesondig en gedoen wat verkeerd is in u oë* (Ps 51:6) nie. Psalm 32 vertel daarvan: *Toe ek geswyg het, het my gebeente uitgeteer in my gebrul die hele dag* (v.3). Hy kon maar eers nie so ver kom om sy skuld te bely nie.

Self kom ons nie so ver nie. Die HERE moet Dawid met sy Woord konfronteer. Deur sy kneg Natan moet Hy Dawid as t' ware **met die vinger** aanwys: Jý is die man!

En hier in Jona sien ons dit ook. God moet hom eers **met die vinger** van die lot aanwys. Dit is die vinger van die evangelie, want deur die krag van die kruis word ons sondaars en dieselfde vinger wat ons as skuldig aanwys, wys ook reguit na die kruis.

Jona erken sy skuld hier **óók voor mense**. Dit is moeilik. Dit is vir ons hoogmoedige hart te veel om eerlik teenoor ons naaste te sê: "ek is verkeerd". Ons sê baie eerder: "Hy moet maar eerste na my toe kom. Hy het buitendien net soveel foute."

Jona se bekering bly nog half, want bekering beteken nie net om berouvol jou spesifieke sondes te bely. Dit is ook om te breek daarmee en om van harte die wil van die HERE te doen. Laasgenoemde ontbreek nog by Jona. Hy sê nie dat hy nou gewillig is om na Ninevé te gaan nie. So klou ons ook vas aan ons boesemsondes.

En Jona en die kerk word in alle duidelikheid geleer:

2.3 Die HERE laat die sonde van sy kerk nie ongestraf nie

Jona is as oorsaak van die storm aangewys. 'n Mens sou dit goed kon begryp het as die heidene toe daar en dan korte mette met Jona gemaak het. Die verrassende gebeur egter: hulle roei met mag en mening om hom veilig aan wal te bring.

Ook hierdie optrede van die seelui was vir Jona diep beskamend. Hy het geen greintjie gevoel vir Ninevé gehad nie. 120 000 menseleuens het hom absoluut koud gelaat. Hy wou niks doen om hulle van die gerig van die Here te red nie. In sy oë het hulle niks beter verdien nie. Die heidense matrose daarenteen doen alles in hul vermoë om een man van die oordeel van God te bewaar, al het hy dit deur en deur verdien.

Die optrede van die heidene is prysenswaardig ... en tog ook nie, want **hoé** probeer hulle Jona red? Met tersydestelling van God se eis van straf. Vraag 10 van die Kategismus wys duidelik die verkeerde van hulle optrede aan: ***Wil God hierdie ongehoorsaamheid (ook die van Jona) ongestraf laat bly?*** Met hulle reddingspoging-sonder-betaling-van-die-sonde antwoord die matrose: "Ons hoop so!" Maar die H.K. antwoord: ***Nee, glad nie, intendeel, . . . hy wil dit tydelik en ewiglik met 'n regverdige oordeel straf.*** En hir laat God diet sien, sigbare onderrig.

En nogtans probeer die manne Jona red, sonder vereffening van sy sondeskuld. Maar dit is 'n hopelose saak: om so teen die wind van God se oordeel en die gety van sy wil te probeer inroei. Voordat Jona nie in die see gegooi is nie, kan hulle alles en nog wat probeer, maar hulle sal die kus nie bereik nie.

Kort tevore het die matrose nog die vrag oorboord gegooi in 'n poging om die skip ligter te maak. Die oorsaak van die dreigende ondergang het egter in Jona gelê. Solank hy aan boord bly, sal die skip nooit lig genoeg wees nie. Niks weeg by God swaarder as sondeskuld nie.

Die matrose is simbolies van die duisende mense wat d.m.v. selfverlossing, sonder die skuldbetalende offer, hulle lewensboot aan wal probeer kry. Vasberade probeer hulle dit met die roeispans van hul goeie werke, gebede, ens. Dit is egter tevergeefs. Self kan ons nie betaal nie. Ons maak ons skuld net daaglik meer (HK v/a 13). Wie kan dit dan vir ons betaal? Jesus Christus! Hy het met sy een offer vir *al* ons sondes *ten volle* betaal. Daarom roem ons in die kruis *alleen*. (Gl 6:14).

Toe Jona na Ninevé gestuur is, was juis dit sy groot probleem: Hoe kan 'n regverdige God oor die goddelose Ninevé sy barmhartigheid betoon? Sien Hy dan af van sy straf? Nou sal Jona aan eie lyf ervaar dat die Here **nié** die sonde ongestraf laat nie, ook nie die van sy kerk nie. Daarom al dink die kerk nog so baie van sy eie vroomheid, alleen aan die voet van die kruis sal ons 'n barmhartige God ontmoet, want ook Jona en die kerk skiet ver te kort en verdien die regverdige oordeel.

Uiteindelik het die heidene besef dat die vonnis voltrek sal moet word. Weereens is hul optrede treffend: hulle voer nie dadelik die vonnis uit nie, maar eers bid hulle. Met diep ontsag vra hulle die Here dat Hy hulle dit tog nie as moord sal toereken nie. Die Here self het hulle immers daartoe gelei (v.14). Dit is aangrypend: 'n gebed by 'n teregstelling, 'n gebed nie van die slagoffer nie, maar van die laksmanne. Weer 'n keer is daar 'n skille kontras; hulle huiwer om 'n profeet dood te maak, maar hoeveel profete het Israel nie gedood nie!

Nadat die vonnis voltrek is, het die see stil geword. Die stilte toon aan dat Jona, die profeet, die lidmaat van die Ou Testamentiese kerk, skuldiger is as die ruwe heidense matrose is. Hulle bly immers op die skip en die golwe dien hulle, maar Jona word deur die woedende golwe opgesluk.

Jona het verder gesien as die heidenhande wat hom in die see gooi. Hy het dit as die oordeel van God oor sy ongehoorsaamheid ervaar. Dit blyk uit sy gebed in hfst. 2:3: *U tog het my in die*

diepte gewerp, in die hart van die see... Agter die heidense regbank sien Jona God staan. Weet u: Dit is alreeds genade, want sonder God sien ons dit nie. Sy hand in voorspoed, maar ook sy hand in storm en siekte.

Heel verrassend: op dieselfde oomblik as Jona se stem stil word in die golwe, breek God die mond van heidene oop (v. 16). As sy kerk sy roeping versaak, sal die klippe dit uitroep. Dan roep ruwe seemanne Hom aan. Aan boord vind daar selfs 'n soort erediens plaas. Wat by die man van God ontbreek het, dit vind ons by die heidene: 'n diepe vrees vir die Here.

Sendeling teen wil en dank ... As Jona nie vir die heidene wil preek nie, pers God dit uit hom uit en die heidense matrose kom tot bekering.

Daar word nogal gespekuleer daarvoor of dit nou egte bekering was en wat het daarna van hulle geword. Ons moet liever bly wat daar in alle duidelikheid geskrywe staan. Die teks gee geen enkele rede daartoe om dit te bevraagteken nie. Boonop: ook hierdie bekering moes iets gesê het vir Jona en die kerk.

Jona 1 begin met die ongehoorsaamheid van die kerk. Dit eindig met die diep eerbied van die heidene.

3. Slot.

Die kerk, Israel, leer hier 'n groot les: Ook die kerk verdien niks anders as die oordeel van God nie. Hulle gewaande vroomheid kan hulle nie red nie. Iets anders as wetsonderhouding of kerklidmaatskap is nodig: die kruis!

Vir die verstaan van die boek Jona en vir ons eie toepassing is dit noodsaaklik om twee Fariseërs langs mekaar te plaas: Jona en Paulus. In Romeine 3 skryf die bekeerde Fariseër Paulus aan Jood en Griek: Almal is onder die mag van die sonde; daar is niemand wat goed doen nie; voor die wet is almal doemwaardig. Maar dan, as die HERE ons almal as nul, as rommelstatus, gradeer – dan kom daardie wonderlike MAAR GOD : MAAR ... deur God se genade in Christus word ons geregverdig deur die verlossing in Christus Jesus (Rom 3:21-24). In Hom word vervul dat God die sonde nie ongestraf laat nie ...

Tussen die eeue-oue puinhoop van die Colosseum in Rome — daar waar talle Christene deur wilde diere verskeur is - staan 'n kruis. Op die voetstuk staan geskrywe: "Wees gegroet, o kruis, u is ons *enigste* hoop."

Nee, in die dae van die Christenmartelaars het daardie kruis nie daar gestaan nie. En tog, in figuurlike sin het dit wel daar gestaan. Voor hulle geestesoor het hierdie lydendes om Christus wil dit tog sien staan. Hulle het dit aanskou en daaraan krag ontleen. Die kruis het vir hulle gesê dat Jesus alles vir hulle gely het ter versoening van hulle sondes en as hul nou moes sterwe, was die kruis hulle enigste hoop.

AMEN